

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

VOORBEREIDENDE EKSAMEN

2024

NASIENRIGLYNE

REKENINGKUNDE VRAESTEL 1 (10711)

11 bladsye

NASIENBEGINSELS:

1. Tensy anders getoon in die nasienriglyne, sal strafpunte vir vreemde items slegs van toepassing wees indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenaliserings toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Ken volpunte toe vir 'n korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat getoon is.
4. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). **Let wel:** As syfers aangedui word in die nasienriglyne vir komponente of bewerkings, dra hierdie syfers nie die metodepunt van die finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar dit getoon word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Waar strafpunte toegeken word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
8. Bewerking beteken 'kontroleer bewerking'. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. **LW:** Kontroleer bewerking moet +, -, x, ÷ wees, of soos per nasienriglyne.
9. Een deel korrek beteken "bewerking en een deel korrek". Waar metodepunte toegeken word vir een deel korrek, moet die redelikheid van die antwoord deur die nasiener gekontroleer word en ten minste een deel moet korrek wees alvorens die punt toegeken word. Indien 'n syfer 'n metodepunt verdien het, moet dit as "een deel korrek" aanvaar word.
10. Bewerkings: Moet nie punte vir bewerkings toeken waar die teller & noemer omgeruil is nie. Dit is ook van toepassing op verhoudings.
11. Met die toekenning van metodepunte, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat in geheel of gedeeltelik foutief is nie. Dui aan met 'n ☒.
12. Wees bedag daarop dat sommige kandidate geldige alternatiewe buite hierdie nasienriglyne kan gee. Let ook daarop dat een kommentaar meer as een korrekte aspek kan toon.
13. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

VRAAG 1

1.1 Staat van Omvattende Inkomste vir die jaar geëindig 29 Februarie 2024

Verkope	20 035 000	
Koste van verkope	(11 409 700)	
Bruto wins	8 625 300	
Ander bedryfsinkomste	2 086 500	
Oninbare skulde ingevorder		
Diverse inkomste		
Kommissie-inkomste 20 035 000 × 4/100) OF – 19 233 600	801 400	✓✓
Handelsvoorraad surplus sien donasies (982 400 ✓ – 64 000 ✓ – 923 200 ✓)	4 800	✓*\$
Huurinkomste [18 000 + 2 700] twee punte (258 300 ✓ – 20 700 ✓✓)	237 600	✓*
Bruto bedryfsinkomste	10 711 800	
Bedryfsuitgawes BBI – BW 11	(4 394 300)	✓#
Versekering		
Waardevermindering		
Diverse uitgawes		
Ouditfooie (69 720 ✓ + 34 860 ✓) OF + [69 720 × ½]	104 580	✓*
Donasies	64 000	✓✓
Skryfbehoeftes	58 520	✓
Voorsiening vir oninbare skulde aansuiwering	6 500	✓
Direkteursfooie (1 307 840 ✓ – 131 760 ✓✓)	1 176 080	✓*
11		
Bedryfswins	6 317 500	
Rente inkomste	94 500	
Wins voor rente uitgawe	6 412 000	
Rente uitgawe	162 000	
Wins voor inkomstebelasting	6 250 000	
Inkomstebelasting	(1 750 000)	
Netto wins na belasting	4 500 000	

Ignoreer hakies *een deel korrek

\$ indien as tekort getoon word, merk net die bewerkings en penaliseer op die antwoord

1.2 Staat van Finansiële Posisie vir die jaar geëindig 29 Februarie 2024

BATES		
NIE-BEDRYFSBATES		
Vaste bates		
Vaste deposito 94 500 ✓ × [100/9 × 12/10] ✓ 3	1 260 000	✓*
BEDRYFSBATES	3 429 700	
Voorraad (923 200 ✓ + 9 780 ✓) [68 300 – 58 520]	932 980	✓*
Handels en ander ontvangbares vos dir.fooi oordrag SAID:IB (480 390 ✓ – 30 500 ✓✓ + 131 760 ✓ + 3 200 ✓ + 62 730 ✓✓) [1 812 730 – 1 750 000]	647 580	✓*
Kontant en kontantekwivalente balanserende syfer	1 849 140	✓
TOTALE BATES		
EKWITEIT EN AANSPREEKLIKHEDE		
GEWONE AANDEELHOUERSBELANG AHB – NBL (16 176 000 – 1 396 000)	14 780 000	✓✓
Gewone aandelekapitaal AHB – BI	13 741 520	✓
Behoue inkomste 4	1 038 480	✓
NIE-BEDRYFSLASTE	1 396 000	
Lening 1 624 000 ✓ – 228 000 drie punte (240 000 ✓✓ × 95% ✓) [402 000 – 162 000] – 12 000 Twee punte een punt 5	1 396 000	✓*
BEDRYFSLASTE	1 796 325	✓*
Handels en ander betaalbares oud. fooie huurink. oordrag (1 024 565 ✓ + 34 860 ✓ + 20 700 ✓ + 3 200 ✓)	1 083 325	✓*
Lopende deel van lening sien NBL	228 000	✓#
Aandeelhouders vir dividende	485 000	✓✓#
TOTALE EKWITEIT EN AANSPREEKLIKHEDE 9		

33

*een deel korrek
kan ingesluit wees by die H&AB

TOTALE PUNTE

55

VRAAG 2

JELLICOE BEPERK

2.1 Gewone aandelekapitaalnota op 29 Februarie 2024

1 900 000	Gewone aandele aan die begin van die jaar	5 320 000
470 000 ✓	Nuwe aandele uitgereik balanserende syfer Moet terugkoop aftrek	2 027 000 ✓
(270 000) ✓	Terugkoop van aandele teen R3,10	(837 000) ✓ ☒ # een deel korrek moet nie 243 000 aanvaar nie
2 100 000 ✓✓	Aandele aan die einde van die jaar	6 510 000 ✓ Indien × R3,10 GAP

8

2.2 Bereken: Inkomstebelasting betaal

BEWERKINGS	ANTWOORD
$\begin{array}{r} (1\,625\,000 - 1\,170\,000) \\ 93\,600 \checkmark + 455\,000 \checkmark + 46\,000 \checkmark \\ \text{OF } - 93\,600 \quad - 455\,000 \quad - 46\,000 \\ \text{een punt} \quad \text{een punt} \quad \text{een punt} \end{array}$ Wees bedag op alternatiewe berekeninge soos grootboek rekeninge, of gebruik van hakies of omgekeerde tekens	594 600 ✓ een deel korrek ignoreer hakies

4

Bereken: Dividende betaal

BEWERKINGS	ANTWOORD
$1\,900\,000 \times 12/100 \text{ OF } 417\,000 - 189\,000$	228 000 ✓✓

2

2.3 KONTANTVLOEI UIT FINANSIERINGSAKTIWITEITE

	533 000 ✓ een deel korrek
Opbrengs uit aandele uitgereik Sien 2.1 geen hakies	2 027 000 ✓
Fondse gebruik om aandele terug te koop 270 000 × R4 OF sien 2.1 270 000 × 0,90 (837 000 + 243 000)	(1 080 000) ✓ ☒ *
Verandering in lening [56 900 × 12] (682 800 ✓ - 268 800 ✓) OF 2 620 800 een punt - 2 206 800 een punt	(414 000) ✓ ☒ *

7

NETTO VERANDERING IN KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE

	437 800 ✓*
Kontant en kontantekwivalente aan die begin	(57 800) ✓✓
Kontant en kontantekwivalente aan die einde	380 000 ✓

4

*een deel korrek

- 2.4 Die HUB is bekommerd oor die verhoogde bedrag vir veranderinge in bedryfskapitaal. Identifiseer TWEE oorsake wat die veranderinge te weeg gebring het en gee EEN oplossing om elk van die bekommernisse aan te spreek. Toon syfers en tendense.

BEKOMMERNIS ✓ ✓	OPLOSSING ✓ ✓
Debiteure vermeerder met R510 000	Bied korting aan vir voortydige betalings/Stuur aanmanings/Bepaal duidelike betalingsterme/hef boetes en laat betalings fooie vir stadige betalers
Krediteure verminder met R375 000	Heronderhandel betalings terme/Verander na 'n verskaffer met meer gunstige terme

4

- 2.5 Bereken: Netto Batewaarde per aandeel

BEWERKINGS	ANTWOORD
$\frac{7\,425\,000 \text{ twee punte} - 2\,946\,600}{2\,100\,000} \times 100$ 10 371 600 ✓ – 2 946 600 ✓ x 100 2 100 000 ☒ sien 2.1	353,6 sent ☒ een deel korrek ignoreer sent

4

- Bereken: Dividende per aandeel

BEWERKINGS	ANTWOORD
$12c + \frac{190\,800}{2\,100\,000} \times 9c$ [190 800/2 100 000 sien 2.1] 12c ✓ + 9c ☒	21c ☒ een deel korrek

4

- Bereken: % opbrengs op gemiddelde aandeelhoudersbelang

BEWERKINGS	ANTWOORD
$\frac{1\,170\,000}{6\,500\,000} \times \frac{100}{1}$ 1 170 000 ✓ x 100 6 500 000 ✓ 1	18% ☒ een deel korrek ignoreer teken

3

TOTALE PUNTE

40

VRAAG 3

BUHLE BPK

3.1	3.1.1	C (Solvensie)	3
	3.1.2	A (Opbrengs op ekwiteit)	
	3.1.3	D (Hefboom)	

3.2	Aandeelhouders kla oor die onverantwoordelike prysverlagings gedurende die 2024 finansiële jaar. Die direkteure hou vol dat pryse baie belangrik is wanneer dit met mededingers vergelyk word. Regverdig die direkteure se besluit. Haal TWEE finansiële aanwysers met syfers aan.	4
	Finansiële aanwyser ✓ ✓ syfers en neiging ✓ ✓ % Bruto wins op verkope verhoog (van 20,1%) tot 28,2% /met 40,3% / met 8,1% basispunte. % Netto wins op verkope verhoog (van 16,3%) tot 22,0% /met 35,0% / met 5,7% basispunte.	

3.3	Lewer kommentaar op die netto bedryfskapitaal van die maatskappy. Haal TWEE finansiële aanwysers met syfers aan.	6
	Finansiële aanwyser ✓ ✓ syfers en neiging ✓ ✓ Enige TWEE van die volgende - Bedryfsverhouding verhoog/verswak (van 1,8 :1) tot 3,6 :1 / met 1,8 :1 - Vuurproefverhouding verhoog/verswak (van 0,9 :1) tot 2,9 :1 / met 2 :1 - Debiteure invorderingstydperk verhoog/verswak (van 31 dae) tot 58 dae /met 27 dae. - Voorraadhouingstydperk verhoog/verswak (van 54,6 dae) tot 78,9 dae /met 24,3 dae. Kommentaar (kan in bogenoemde ingesluit wees) ✓✓ - Die maatskappy kan sukkel om die ontvangbares in kontant te omskakel en om voorraad effektief te bestuur. VIR EEN PUNT: - Buhle Bpk. sal sukkel om hul korttermyn skuld te delg - Buhle Bpk. sal likiditeitsprobleme ervaar - Buhle Bpk. het te veel voorraad op hande - Buhle Bpk. bestuur nie hul bedryfskapitaal effektief nie	

3.4

Verduidelik hoe die uitreik van nuwe aandele die finansiële risiko en hefboom van Buhle Bpk. beïnvloed het. Haal TWEE finansiële aanwysers en syfers aan.

Finansiële aanwyser ✓ ✓ syfers en neiging ✓ ✓ kommentaar ✓ ✓

Skuld ekwiteitsverhouding verbeter/verminder (van 0,9 :1) tot 0,4 :1 / met 0,5 :1

Kommentaar: Risiko het verminder/lae risiko.

OOTKA verbeter (van 7,5%) tot 16,9% / met 125,3 %/met 9,4% basispunte

Kommentaar: Die maatskappy is positief gerat/laag gerat aangesien

OOTKA hoër is as die rentekoers op lenings van (7,2%).

6

3.5

Verduidelik waarom direkteure in die aandeleprys van hul maatskappy op die JEB moet belangstel.

Enige EEN geldige kommentaar ✓✓

- Dit wys dat die publiek vertrouwe het in die maatskappy.
- Dit kan vergelyk word met ander maatskappye/'n eksterne aanwyser.
- Aandeelhouders sal kapitaalgroei op hul belegging wil hê.
- Direkteure sal beoordeel word op grond van die prestasie van aandele aangesien dit as die prestasie van die maatskappy sal reflekteer.
- Direkteure moet die MP monitor om te peil hoe hul besluite deur die mark ontvang word.
- 'n Hoër markprys kan die maatskappy se vermoë om beleggers te lok verbeter.
- Die aandeleprys beïnvloed die maatskappy se publieke beeld en reputasie.
- Aandeleprys neigings kan direkteure se strategiese besluite beïnvloed (wanneer om nuwe aandele uit te reik, aandele terug te koop of om uitbreidings geleenthede na te streef).

2

Lewer kommentaar op die prys van die nuwe aandele wat in Februarie 2024 uitgereik is. Gee 'n rede waarom aandeelhouders nie met hierdie prys tevrede behoort te wees nie. Haal TWEE finansiële aanwysers en syfers aan om jou opinie te staaf.

Vergelyk prys met NBW en MP ✓ ✓ met syfers ✓ ✓

- Die uitreikprys van nuwe aandele is 1 750 sent vergeleke met die MP van 1 920 sent per aandeel/verskil van 170 sent.
- Die uitreikprys van die nuwe aandele is ook laer as die NBW van 1 841 sent per aandeel/verskil van 91 sent.

Rede ✓ (kan in bogenoemde ingesluit wees)

- Die prys van die nuwe aandele is laer/minder as die markprys/NBW.
- Markverwante redes bv. die maatskappy verbeur addisionele fondse aangesien aandele teen 'n prys van ongeveer 1 841 sent per aandeel of op die aandelebeurs vir R578 000 meer verkoop kon word.

5

Bereken die maksimum aantal aandele wat hy sal kan verkoop sonder om sy meerderheidsaandeelhouding prys te gee (aanvaar dat alle ander aandele onveranderd sal bly).	
BEWERKINGS	ANTWOORD
$2\,400\,000 \times 50\% = 1\,200\,000$ $1\,200\,000 + 100 = 1\,200\,100$ $1\,272\,000 \checkmark - 1\,200\,100 \checkmark$ OF $2\,400\,000 \times 51\% = 1\,224\,000$ $1\,272\,000 - 1\,224\,000$ een punt een punt OF $1\,272\,000 \times \frac{2}{53}$ een punt een punt	$71\,900 \checkmark$ aandele een deel korrek OF $48\,000$ aandele een m.punt

3

3.6

Verduidelik hoe die maatskappy daarin geslaag het om die hoë dividende te finansier sonder om die geleende fondse te gebruik, om aandeelhouders gelukkig te hou. Verskaf EEN punt met syfers.

deel punte vir gedeeltelik korrekte / onduidelike antwoord

- Die wins van 240 000 aandele teruggekoop sal tussen die bestaande aandeelhouders herverdeel word. ✓✓

Aanvaar die antwoord indien nie hierbo genoem nie

- 340 000 aandele uitgereik teen 'n gemiddelde prys van 1750 sent hoër as die markprys van 1 540.

2

Verduidelik die verandering in die dividend uitbetalingskoers en gee 'n rede vir die verandering. Haal syfers aan.

syfers en neiging ✓

- Die dividend uitbetalingskoers het afgeneem (van 96%) tot 80% / met 16,6% / met 16% punte.

Rede ✓✓ (kan in bogenoemde ingesluit wees)

- Die maatskappy het fondse behou vir toekomstige uitbreidings planne / verbetering van kontantvloei / gelykstelling van dividende vir die toekoms.

3

Verduidelik of die aandeelhouders tevrede behoort te wees met die verdienste en opbrengs van die maatskappy. Haal TWEE finansiële aanwysers aan

Finansiële aanwyser ✓ ✓ syfers en neiging ✓ ✓

- Die VPA verhoog (van 125%) tot 200% / met 62,5% / met 75% punte.
- Opbrengs op gemiddelde aandeelhoudersbelang, verhoog (van 10,3%) tot 12,7 / met 23,3% / met 2,4% punte.

Kommentaar ✓✓ (kan in bogenoemde ingesluit wees)

- Aandeelhouders behoort tevrede te wees aangesien die opbrengs hoër is as alternatiewe beleggings (5,5%)
- Aandeelhouders mag tevrede wees omdat dit 'n aanduiding is dat die maatskappy meer wins per aandeel genereer en gevolglik die waarde van hul belegging verhoog.

6

TOTALE PUNTE

40

VRAAG 4

4.1 Die aandeelhouders van Ekurhuleni BPK sal nie tevrede wees met die auditverslae van die afgelope 5 jaar en onlangse bevindinge nie.

Verduidelik wat 'n ongekwalifiseerde auditverslag is ✓✓ **deelpunt vir**
onduidelike/gedeeltelik korrekte antwoord

'n Ongekwalifiseerde verslag toon dat die finansiële state van 'n maatskappy sonder foute is en dat die maatskappy se finansiële posisie redelik voorgestel is/ 'n Verslag wat toon dat dokumente deursigtig is en voldoen aan Algemeen Aanvaarde Rekeningkundige Praktyk (AARP).

Waarom die aandeelhouders nie tevrede sal wees nie. ✓

Die verslae is misleidend en dit sal die aandeelprys van die maatskappy beïnvloed.

3

4.2 Oudit Waghond

'n Ouditeur dien as 'n waghond om verskeie belangrike funksies soos deursigtigheid, aanspreeklikheid en nakoming binne die maatskappy te verseker. Verduidelik TWEE sleutelfunksies van 'n ouditeur in die maatskappy.

Enige geldige verduideliking ✓✓ ✓✓ **deelpunt vir onduidelike/gedeeltelik korrekte antwoord**

- Bespeur en voorkom bedrog binne die maatskappy deur finansiële transaksies en interne kontrole te assesser.
- Verifieer voldoening aan toepaslike regulasies en wette/Verseker dat rekeningkundige rekords opgestel word ooreenkomstig relevante rekeningkundige standaarde.
- Hulle bevorder interne kontrole en operasionele bevoegdheid om bestuurspraktyke te versterk.
- Hulle verseker die publiek, reguleerders en belanghebbendes dat die finansiële state betroubaar en akkuraat is.
- Hulle bevorder deursigtigheid en aanspreeklikheid binne die maatskappy.
- Hulle verminder die risiko van foute of bedrog an verbeter die algehele finansiële bestuur.
- Hulle identifiseer areas waar kontroles ontbreek en doen voorstelle hoe om risiko's te beperk.
- Hulle verskaf 'n audit mening oor of die finansiële state sonder wanvoorstelling is en of dit 'n ware en regverdige weergawe van die maatskappy se finansiële resultate en posisie is.

4

4.3 Aandeelhouders se bekommernis en die maatskappy se reputasie:

As 'n aandeelhouer, verduidelik TWEE kommerwekkende gevolge gebaseer op die bevindinge in die artikel.

Enige geldige verduideliking ✓✓ ✓✓ **deelpunt vir onduidelike/gedeeltelik korrekte antwoord**

- Hulle sal vertrouwe in die maatskappy se bestuur en hul finansiële verslagdoening verloor.
- Die invloed op die finansiële verliese/Regsgedinge van ander partye wat finansiële skade gelei het as gevolg van die skandaal/Betaal van boetes wat deur die reguleringsowerhede gehef is.
- Die reputasie/beeld van die maatskappy sal skade lei en dit sal moeilik wees om klante en potensiële beleggers in die toekoms te lok.
- Senior bestuur mag bedank wat die maatskappy se leierskap, kontinuïteit en beleggersvertroue sal skaad.

4

4.4 Die HFB van Ekurhuleni Bpk. het beklemtoon dat die behoud van finansiële data integriteit noodsaaklik is om akkurate verslaggewing en nakoming van voorskrifte van die maatskappy te verseker. Noem TWEE maatreëls wat kan help om die integriteit van die finansiële rekords van die maatskappy te verseker.

Enige geldige verduideliking ✓✓ ✓✓ **deelpunt vir onduidelike/gedeeltelik korrekte antwoord**

- Vasstelling van duidelike beleid en prosedures.
- Gereelde monitering en kontrolering van finansiële data.
- Implementering van effektiewe interne kontrolemaatreëls en beveiliging om dataverliese en bedrog te voorkom/(verdeling van pligte/magtigingsvlakke/rekonsiliasie prosesse/herwinningstelsels).
- Gebruik van betroubare en geïntegreerde sagtewaaarde sisteme.
- Gereelde opleiding en onderrig van werknemers.

4

TOTALE PUNTE
15

TOTAAL: 150